

Nr 4.

Godkänd av första kammaren den 28 maj 1915.

Godkänd av andra kammaren den 28 maj 1915.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående regleringen av utgifterna under riksstatens fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till lantförsvarsdepartementet.

(Statsutskottets utlåtanden nr 4, 21, 65, 92, 96, 101 och 110 samt memorial nr 26, 89 och 117 ävensom sammansatta stats- och lagutskottets nr 2 utlåtande nr 1.)

Till Konungen.

I avseende å regleringen av utgifterna under riksstatens fjärde huvudtitel, innefattande anslagen till lantförsvarsdepartementet, får riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

Departementet.

1:o) I den till riksdagen den 14 januari 1915 avlätna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av det propositionen bilagda statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för samma dag, under fjärde huvudtiteln i punkt 1 föreslagit riksdagen *dels* att höja det till departementschefens förfogande ställda anslaget till amanuenser, vikariatsersättningar, renskrivning m. m. vid kansliexpeditionen från 20,500 kronor med 9,700 kronor till 30,200 kronor, *dels ock* att, vid bifall härtill, öka anslaget till departementet, nu 61,450 kronor, med 9,700 kronor till 71,150 kronor.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag skulle från ifrågavarande anslag bestridas vissa utgifter för amanuenser, vikariatsersättningar, extra vaktmästarbiträde, renskrivning m. m., vartill medel under de senaste åren med riksdagens medgivande utgått från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar; och föranledes härav en anslagshöjning av 4,500 kronor. I övrigt är anslagshöjningen beräknad för ökade renskrivningskostnader 2,000 kronor, arvodesfyllnad åt en extra vaktmästare 200 kronor samt arvode åt en amanuens, som uppehåller kanslisekreterartjänst, medan tjänstens ordinarie innehavare är förordnad att vara extra föredragande, 3,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra häremot, får anmäla, att riksdagen *dels* höjt det till departementschefens förfogande ställda anslaget till amanuenser, vikariatsersättningar, renskrivning m. m. vid kansliexpeditionen från 20,500 kronor med 9,700 kronor till 30,200 kronor, *dels ock* ökat anslaget till departementet, nu 61,450 kronor, med 9,700 kronor till 71,150 kronor.

2:o) Uti punkt 2 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till avlönande av en extra föredragande och en amanuens i lantförvarsdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli på extra stat för år 1916 anvisa ett belopp av 10,000 kronor.

Under erinran att för motsvarande utgifter under år 1915 ett belopp lika med det nu begärda med riksdagens medgivande utgår från fjärde huvudtitelns allmänna besparingar, får riksdagen anmäla, att riksdagen till *avlönande av en extra föredragande och en amanuens i lantförvarsdepartementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli* på extra stat för år 1916 anvisat ett belopp av 10,000 kronor.

3:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 3 därom gjorda framställning har riksdagen till *provisorisk lönereglering* för befattningshavare i lantförvarsdepartementet, i enlighet med av chefen för justitiedepartementet under andra huvudtiteln förordade grunder och villkor, å extra stat för år 1916 anvisat ett förslagsanslag av 8,120 kronor, därav högst 175 kronor må användas till höjning av vikariatsersättning under semester.

4:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 4 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att öka förslagsanslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. för departementet med dess kommandoexpedition, nu 13,054 kronor, med 83 kronor till 13,137 kronor.

Då Eders Kungl. Maj:t rörande detta anslag icke föreslagit annan ändring än som erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma, får riksdagen anmäla, att riksdagen i riksstaten för år 1916 höjt förslags-

anslaget till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. för departementet med dess kommandoexpedition, nu 13,054 kronor, med 97 kronor till 13,151 kronor.

Generalitetet, staberna m. m.

5:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 5 av fjärde huvudtiteln föreslagit riksdagen att, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till ny stat för generalitetsstaten, öka anslaget till generalitetsstaten, nu 171,150 kronor, med 22,870 kronor till 194,020 kronor.

Sedan inom lantförsvarsdepartementet verkstälts erforderlig omarbetning av de vid 1914 års härordningsproposition fogade planerna för övergången till den nya härordningen, har Eders Kungl. Maj:t genom beslut den 13 november 1914 förordnat, att de sålunda omarbetade övergångsplanerna skola lända till efterrättelse, i den mån särskilda förhållanden icke påkalla avvikelser därifrån.

Enligt den fastställda övergångsplanen för generalitetsstaten skola för år 1916 tillkomma en för kavalleriinspektören avsedd överstebeställning, 2 fältläkarbeställningar, arvoden åt kavalleriinspektören, kommandanten i Boden och militärbefälhavaren på Gottland samt arvoden åt 4 såsom brigadchefer förordnade regementschefer vid infanteriet. De förändringar i staten för generalitetet, som härav betingas, hava blivit införda i det av Eders Kungl. Maj:t nu framlagda förslaget till ny stat, vars slutsumma i anledning härav ökats med 22,870 kronor.

I sin skrivelse den 14 september 1914 angående ordnandet av rikets försvarsväsende anförde riksdagen, att den vid övervägande av frågan om officerarnas egna tjänstehästar kommit till den uppfattningen, att det skulle vara för såväl staten som officerarna fördelaktigt, om kronan i större utsträckning än för närvarande vore fallet övertog remonterings- och underhållsskyldigheten. Riksdagen hade alltså intet att erinra däremot, att, som Eders Kungl. Maj:t föreslagit, infanteriets regementskvartermästare och regementsadjutanter gjordes beridna å kronan tillhöriga stamhästar. Därjämte ansåge riksdagen, att såväl infanteriets som artilleriets och fortifikationens regimentsofficerare, med undantag av regements- och kårchefer, för vilka hästgottgörelse fortfarande syntes böra beräknas, borde göras beridna genom kronans försorg. Vad anginge generalitetets officerare ävensom kavalleriets regements- och kårchefer borde desamma fortfarande äga skyldighet att mot gottgörelse göra sig beridna å egna tjänstehästar. Samma förhållande borde ock äga

rum i fråga om trängens överste och kårchefer, cheferna för vissa skolor, chefen för remonteringsstyrelsen m. fl. Beträffande det sätt, varpå övriga kavalleriofficerare samt officerarna vid generalstaben m. fl. staber borde för framtiden göras beridna, funne riksdagen tillräcklig utredning för frågans slutgiltiga lösning icke för det dåvarande föreligga. Riksdagen ansåge sig därför böra hos Eders Kungl. Maj:t anhålla om utredning, i vad mån och enligt vilka grunder bemälda officerare måtte kunna göras beridna, förutom på en egen tjänstehäst, på kronan tillhöriga stamhästar, ävensom om framläggande av de förslag, som kunde av nämnda utredning föranledas.

Då den utredning, som i anledning härav påbörjats, ännu vid tiden för statsverkspropositionens avlåtande icke blivit slutförd, hade, enligt vad av departementschefen framhålles, i avvaktan på resultatet av densamma, å generalitetsstaten för år 1916, likasom ock å övriga vederbörande stater, beräknats gottgörelse för tjänstehästar enligt hittills tillämpade grunder. Skulle emellertid ifrågavarande utredning hinna verkställas så tidigt, att förslag i ämnet kunde framläggas för innevarande års riksdag, torde det — yttrar departementschefen vidare — ankomma på Eders Kungl. Maj:t att beträffande officerarnas förseende med hästar från och med år 1916 meddela de föreskrifter, vartill ett blivande riksdagsbeslut kunde giva anledning.

Då riksdagen icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t i denna punkt föreslagit, får riksdagen anmäla, att riksdagen, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 14 januari 1915 fogade förslag till ny stat för generalitetsstaten, ökat anslaget till generalitetsstaten, nu 171,150 kronor, med 22,870 kronor till 194,020 kronor.

6:o) Under punkt 6 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till ny stat för generalstabens fast anställda personal, öka anslaget till generalstabens fast anställda personal, nu 341,385 kronor, med 9,155 kronor till 350,540 kronor.

De föreslagna ändringarna i den ifrågavarande staten stå i överensstämmelse med de av Eders Kungl. Maj:t fastställda planerna för övergången till den nya härordningen och hava ej föranlett någon erinran från riksdagens sida.

Riksdagen har, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 14 januari 1915 fogade förslag till ny stat för generalstabens fast anställda personal, ökat anslaget till generalstabens fast anställda personal, nu 341,385 kronor, med 9,155 kronor till 350,540 kronor.

7:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 7 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till ny stat för artilleristaben, öka anslaget till artilleristaben, nu 16,200 kronor, med 5,555 kronor till 21,755 kronor.

Jämlikt planerna för övergången till den nya härordningen skall den för artilleristabens chef avsedda majorsbeställningen tillkomma år 1916; och har Eders Kungl. Maj:t nu föreslagit vissa därav föranledda ändringar i staten för artilleristaben.

Riksdagen, som icke har något att häremot erinra, har med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 14 januari 1915 fogade förslag till ny stat för artilleristaben ökat anslaget till artilleristaben, nu 16,200 kronor, med 5,555 kronor till 21,755 kronor.

8:o) I punkt 8 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till ny stat för kommandantsstaten, öka anslaget till kommandantsstaten, nu 70,033 kronor, med 3,375 kronor till 73,408 kronor.

Enligt 1914 års härordningsbeslut skall under kommandantskapet å Karlsborg uppföras 1 bataljonsveterinär för Karlsborgs garnison och under kommandantskapet i Boden en beställning såsom regementsveterinär för Bodens garnison och fästningsveterinär vid kommandantskapet. Dessa båda beställningar, som enligt planerna för övergången till den nya härordningen böra tillkomma år 1916, hava uppförts i det nu framlagda förslaget till ny stat för kommandantsstaten. Å andra sidan hava i detta förslag uteslutits arvoden åt två auditörer, enär i sammanhang med krigsdomstolarnas omorganisation avlöningsförmåner för auditörer upptagits under andra huvudtiteln.

Riksdagen har i sin skrivelse angående regleringen av utgifterna under riksstatens andra huvudtitel, beträffande ett av Eders Kungl. Maj:t framlagt förslag angående den civila personalens vid regements- och stationskrigsrätterna organisation och avlöning, anmält, att riksdagen bifallit förslaget i vad det avsåg överflyttande av auditörernas avlöningar till sistnämnda huvudtitel. Vid sådant förhållande och då riksdagen icke har något att erinra mot den framställning, varom nu är fråga, får riksdagen anmäla, att riksdagen, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 14 januari 1915 fogade förslag till ny stat för kommandantsstaten, ökat anslaget till kommandantsstaten, nu 70,033 kronor, med 3,375 kronor till 73,408 kronor.

Undervisningsverken.

9:o) I punkt 9 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till ny stat för artilleri- och ingenjörhögskolan, öka reservationsanslaget till krigshögskolor, nu 107,280 kronor, med 5,855 kronor till 113,135 kronor.

I enlighet med 1914 års härordningsbeslut och de därmed sammanhängande övergångsplanerna har chefen för artilleri- och ingenjörhögskolan i det nu framlagda förslaget till stat för högskolan uppförts med avlöningsförmåner såsom major.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 14 januari 1915 fogade förslag till ny stat för artilleri- och ingenjörhögskolan, ökat reservationsanslaget till krigshögskolor, nu 107,280 kronor, med 5,855 kronor till 113,135 kronor.

10:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 10 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till ny stat för ridskolan, öka reservationsanslaget till ridskolan, nu 46,250 kronor, med 500 kronor till 46,750 kronor.

Fodermarsken vid ridskolan å Strömsholm åtnjuter för närvarande, förutom fritt husrum jämte vedbrand, en kontant årslön av 900 kronor. Med den begärda anslagsökningen avses att bereda denne i stället för den kontanta årslönen ett årligt arvode å 1,100 kronor jämte två avlöningstillägg om 150 kronor vardera, det ena efter fem och det andra efter tio års väl vitsordad tjänstgöring.

Häremot har riksdagen icke något att erinra.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 14 januari 1915 fogade förslag till ny stat för ridskolan, ökat reservationsanslaget till ridskolan, nu 46,250 kronor, med 500 kronor till 46,750 kronor.

11:o) Under punkt 11 av fjärde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att öka reservationsanslaget till skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, nu 60,000 kronor, med 2,250 kronor till 62,250 kronor.

Med den i förevarande punkt begärda anslagsökningen avses att bereda officerare och underofficerare, som tjänstgöra vid till skjutskolan beordrad övningstrupp, tillfällig avlöning (dagtraktamente) under kommanderingen — en förmån, som ansetts befogad, då huvudsakliga ända-

målet med sådan kommendering är, icke övningstruppens egen utbildning, utan beredande av utbildning åt de till skjutskolan kommenderade eleverna.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, får anmäla, att riksdagen ökat reservationsanslaget till skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, nu 60,000 kronor, med 2,250 kronor till 62,250 kronor.

12:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 12 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att för anordnande av vissa extra kurser vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet å extra stat för år 1916 anvisa ett anslag av 22,100 kronor.

Enligt vad departementschefen omnämnt, hava de kurser, som skolat anordnas vid skjutskolan under sommaren 1915, blivit omlagda så, att i stället för dessa anordnats en utbildningskurs för kulsprute-tjänst hösten 1914 och därefter en andra dylik kurs. De vanliga kurserna under år 1915 hava sålunda blivit inställda och har med anledning därav avsetts att under år 1916 utöver de ordinarie utbildningskurserna anordna en extra dylik kurs. Kostnaden härför har beräknats till 21,000 kronor, vartill kommer gottgörelse till lärarna för den ökade arbetsbörda, som den extra kursens anordnande kommer att medföra, med 1,100 kronor. För ändamålet erfordras sålunda sammanlagt 22,100 kronor.

Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, har riksdagen för *anordnande av vissa extra kurser vid skjutskolan för infanteriet och kavalleriet* å extra stat för år 1916 anvisat ett anslag av 22,100 kronor.

13:o) I punkt 13 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att öka förslagsanslaget till volontärskolor, nu 130,000 kronor, med 70,000 kronor till 200,000 kronor.

Den begärda ökningen av detta anslag är motiverad därav, att de i samband med den nya härordningen beslutade högre underofficersskolorna äro avsedda att taga sin början med utbildningsåret 1915—1916. Enligt vad departementschefen anför, föreligger visserligen icke för närvarande något utarbetat förslag till bestämmelser rörande den närmare organisationen av ifrågavarande skolor, men då sådana bestämmelser mycket väl kunde hinna att under årets lopp utarbetas och fastställas, mötte enligt departementschefens mening ur denna synpunkt icke något hinder för att låta skolorna taga sin början å den i härordningspropositionen angivna tidpunkten.

Riksdagen har ansett sig böra bifalla den av Eders Kungl. Maj:t begärda anslagsökningen och därvid uttala den förväntan, att upplysningar i avseende å de nya skolornas organisation samt kostnadsberäkningarna för desamma ett följande år komma att för riksdagen framläggas.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen ökat förslagsanslaget till volontärskolor, nu 130,000 kronor, med 70,000 kronor till 200,000 kronor.

Avlöning, rekrytering (truppförbanden), arvoden m. m.

14:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 14 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen *dels* att, med godkännande av de vid statsrådsprotokollet fogade förslagen till nya stater, öka förslagsanslaget till avlöning och rekrytering m. m., nu 18,010,512 kronor, med, i jämt krontal, 291,482 kronor till 18,301,994 kronor,

dels ock medgiva, att, därest under år 1915 vakans i bataljonsläkarbeställning kommer att inträffa vid något eller några av Livregementets grenadjärer, Första livgrenadjärregementet, Jönköpings och Hälsinge regementen, Södra skånska infanteriregementet, Positionsartilleriregementet, Svea trängkår eller Skånska trängkåren, beställningen icke tillsättes, utan den nya organisationen tillämpas vid dessa truppförband;

att, därest under år 1916 vakans i regementsläkarbeställning kommer att inträffa vid något av ovan uppräknade truppförband, beställningen tillsättes med avlöning för nye tjänst innehavaren enligt ny stat, därest den nya organisationen kan genomföras, men eljest efter den gamla staten, till dess genom en av bataljonsläkarnas (vid Positionsartilleriregementet bataljonsläkarens) avgång den nya organisationen kan tillämpas vid detta truppförband; samt

att för genomförandet av fältläkarkårens nya organisation, i vad den avser de ordinarie läkarna vid andra truppförband än dem, där läkarbeställningarna redan blivit i staterna uppförda enligt förenämnda organisation, må användas i första hand de löner och dagavlöningar, som finnas uppförda i staterna för läkarbeställningarna vid de truppförband, där sagda beställningar ännu äro uppförda enligt äldre organisation och där vid vakans den nya organisationen får genomföras i överensstämmelse med förut angivna grunder, samt än vidare de medel, som i truppförbandsstaterna uppförts för andra beställningar, men på grund av vakanser i dessa icke komma till användning för desamma.

De i denna punkt föreslagna ändringarna i staterna för truppför-

banden överensstämman med de av Eders Kungl. Maj:t fastställda övergångsplanerna till den nya härordningen.

Vad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit har riksdagen endast i nedan anmärkta hänseenden funnit föranleda särskilt yttrande från riksdagens sida.

Enligt övergångsplanerna skola av de 30 nya majorsbeställningarna vid infanteriet, som enligt 1914 års härordningsbeslut skola inrättas, tillkomma 1 år 1915, 15 år 1916 och 14 år 1917.

Riksdagen har icke velat motsätta sig, att på sätt Eders Kungl. Maj:t avsett, 15 nya majorsbeställningar tillkomma år 1916, men anser, att de återstående 14 nya majorsbeställningarna böra för vinnande av jämnare beföringsmöjligheter fördelas med 5 på år 1917, 5 på år 1918 och 4 på år 1919 och att i stället antalet nytillkomna kaptensbeställningar av 1 klass böra ökas från 2 till 11 år 1917 samt för åren 1918 och 1919 minskas till 10 vardera året.

Beträffande kavalleriet utvisa ifrågavarande övergångsplaner, att Norrbottens kavallerikår skall uppsättas på en gång år 1919, därvid erforderlig personal beräknas kunna överföras från Skånska husar- och dragonregementena.

Riksdagen har i anledning härav ansett sig böra uttala önskvärdheten av, att anställning inom manskapsgraden vid sistnämnda regementen ordnas så, att vid uppsättande av Norrbottens kavallerikår det icke kommer att kvarstå övertalig personal inom samma grad vid Skånska husar- och dragonregementena.

Vad riksdagen nu uttalat i fråga om uppsättande av Norrbottens kavallerikår äger sin tillämpning även å den blivande överflyttningen av ett batteri från Vendes artilleriregemente till Norrlands artilleriregemente.

Vid de framlagda staterna för truppförbanden har fogats en anmärkning av följande lydelse: »Vid vakanser i underbefäls eller beställningsmäns volontärnummer må under tiden till motsvarande antal menige volontärer utgå för dessa i stat anvisade avlöningsförmåner». Då riksdagen ansett det under vissa förhållanden kunna vara till fördel, att ifrågavarande avlöningsförmåner kunna disponeras jämväl för underbefäl av lägre grad än den vakanta beställningen, har riksdagen beslutat, att anmärkningen skall erhålla följande lydelse: »Vid vakanser i underbefäls eller beställningsmäns volontärnummer må under tiden till motsvarande antal menige volontärer eller till underbefäl av lägre grad än den vakanta beställningen utgå för dessa i stat anvisade avlöningsförmåner».

Av skäl, varom ovan i punkt 8) nämnts, hava de för auditörer upptagna arvodena utesluts ur de framlagda förslagen till stater för truppförbanden.

Eders Kungl. Maj:ts förslag i fråga om övergången under år 1916 till fältläkarkårens nya organisation överensstämmer i tillämpliga delar med de för övergången under år 1915 givna bestämmelserna, med undantag därav att, enär enligt 1914 års härordningsbeslut en bataljonsläkarbeställning skall inrättas vid Vaxholms grenadjärregemente, detta truppförband undantagits från deras antal, där indragning av bataljonsläkare skall äga rum.

Eders Kungl. Maj:ts beräkning över samtliga utgifter från anslaget till avlöning och rekrytering m. m. för år 1916 slutar å ett belopp av 18,801,993 kronor 64 öre. Då emellertid avsevärda besparingar å manskapsavlöningen till följd av vakanser med säkerhet kunna påräknas, har Eders Kungl. Maj:t ansett, att ifrågavarande anslag, som genom beslut av 1914 års senare riksdag omlagts från fast anslag till förslagsanslag, utan någon som helst risk för dess överskridande kan nedsättas med 500,000 kronor till 18,301,993 kronor 64 öre.

På grund av vad sålunda anförts och då riksdagen i övrigt icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit, får riksdagen anmäla att riksdagen

dels godkänt de vid statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 14 januari 1915 fogade förslagen till nya stater för truppförband av infanteriet, kavalleriet och artilleriet, för militärbefalet på Gottland, för överstelöjtnanter och majorer vid de sex fördelningskavalleriregementena, för artilleriets fabriker och tygstater, för fortifikationen, för ingenjörkårerna och fältelegrafkåren, för officerare och underofficerare med vederlikar vid trängen samt för trängkårerna, dock med iakttagande av den ovan omförmälda ändringen av en under staterna förekommande anmärkning;

dels ökat förslagsanslaget till avlöning och rekrytering m. m., nu 18,010,512 kronor, med, i jämnt krontal, 291,482 kronor till 18,301,994 kronor;

dels ock medgivit,

att, därest under år 1916 vakans i bataljonsläkarbeställning kommer att inträffa vid något eller några av Livregementets grenadjärer, Första livgrenadjärregementet, Jönköpings och Hälsinge regementen, Södra skånska infanteriregementet, Positionsartilleriregementet, Svea trängkår eller Skånska trängkåren, beställningen icke tillsättes, utan den nya organisationen tillämpas vid dessa truppförband;

att, därest under år 1916 vakans i regementsläkarbeställning kommer att inträffa vid något av ovan uppräknade truppförband, beställningen tillsättes med avlöning för nye tjänsteinnehavaren enligt ny stat, därest den nya organisationen kan genomföras, men eljest efter den gamla staten, till dess genom en av bataljonsläkarnas (vid Positionsartilleriregementet bataljonsläkarens) avgång den nya organisationen kan tillämpas vid detta truppförband; samt

att för genomförandet av fältläkarkårens nya organisation, i vad den avser de ordinarie läkarna vid andra truppförband än dem, där läkarbeställningarna redan blivit i staterna uppförda enligt förenämnda organisation, må användas i första hand de löner och dagavlöningar, som finnas uppförda i staterna för läkarbeställningarna vid de truppförband, där sagda beställningar ännu äro uppförda enligt äldre organisation och där vid vakans den nya organisationen får genomföras i överensstämmelse med förut angivna grunder, samt än vidare de medel, som i truppförbandsstaterna uppförts för andra beställningar, men på grund av vakanser i dessa icke komma till användning för desamma.

15:o) Under punkt 15 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att minska förslagsanslaget till anställnings- och avskedspremier, nu 382,000 kronor, med 14,800 kronor till 367,200 kronor.

Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t i denna punkt föreslagit, har riksdagen minskat förslagsanslaget till anställnings- och avskedspremier, nu 382,000 kronor, med 14,800 kronor till 367,200 kronor.

16:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t i punkt 16 av denna huvudtitel föreslagit har riksdagen minskat förslagsanslaget till ökad avlöning för de till tjänsteåldern äldsta bataljonsläkarna och bataljonsveterinärerna, nu 64,165 kronor, med 6,882 kronor till 57,283 kronor.

17:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 17 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att öka förslagsanslaget till avlöning till extra bataljonsläkare, nu 48,000 kronor, med 12,000 kronor till 60,000 kronor.

Enligt 1911 års riksdags beslut om fältläkarekårens omorganisation skulle fältläkarstipendiatinstitutionen småningom avvecklas och till ersättning av stipendiaterna efter hand anställas högst 44 extra bataljonsläkare. Enligt särskilda beslut av riksdagen hava för vart och ett av åren 1912—1915 inrättats 6 nya extra bataljonsläkarbeställningar. Med Eders Kungl. Maj:ts förslag avses nu att jämväl för år 1916 inrätta 6 nya sådana beställningar, varigenom de extra bataljonsläkarnas antal skulle komma att uppgå till 30.

Häremot har riksdagen intet att erinra. Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen ökat förslagsanslaget till avlöning till extra bataljonsläkare, nu 48,000 kronor, med 12,000 kronor till 60,000 kronor.

18:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t under punkt 18 av denna huvudtitel föreslagit, har riksdagen till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet över finansärenden den 14 januari 1915 angivna grunder, av *extra lönetillägg* för innevarande år åt vissa betjante, som åtnjuta avlöning från fjärde huvudtiteln medel, å extra stat för år 1916 såsom förslagsanslag anvisat ett belopp av 205 kronor.

19:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 19 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att minska förslagsanslaget till ersättning åt vissa löntagare i följd av arméns omorganisation, nu högst 8,538, med 5,954 kronor till högst 2,584 kronor.

På grund av avgång bland befattningshavare, som åtnjutit ersättning från detta anslag, föranledes en minskning av detsamma med 2,234 kronor. Återstoden, 3,720 kronor, av den av Eders Kungl. Maj:t angivna anslagsminskningen motsvarar den ersättning, som för närvarande utgår till auditörer å äldre lönestat, men som, sedan Eders Kungl. Maj:ts under punkt 9 här ovan omförmälda förslag angående avlöning åt den civila personalen vid regementskrigsrätterna av riksdagen bifallits, icke vidare bliver behöflig.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen minskat förslagsanslaget till ersättning åt vissa löntagare i följd av arméns omorganisation, nu högst 8,538 kronor, med 5,954 kronor till högst 2,584 kronor.

20:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 20 föreslagit riksdagen att, med godkännande av vid statsrådsprotokollet fogat förslag till stater för officerare och underofficerare å reservstat vid armén samt för fältläkarkårens reservstat, i riksstaten under fjärde huvudtiteln uppföra ett nytt ordinarie anslag å 85,724 kronor benämnt »arméns reservstater, förslagsanslag».

Enligt de i 1914 års härordningsbeslut intagna allmänna grunder för uppsättande av reservstater vid armén skall dessas första uppsättande taga sin början med år 1916; och har Eders Kungl. Maj:t nu framlagt förslag till stater för sistnämnda år. Kostnadsberäkningen för arméns reservstater år 1916 slutar å ett belopp av 105,724 kronor, men då icke samtliga beställningar kunnat beräknas bliva besatta redan från och med årets början, har nämnda belopp ansetts kunna nedsättas med i runt tal 20,000 kronor till 85,724 kronor.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen beslutat, att med godkännande av vid statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden

den den 14 januari 1915 fogat förslag till stater för officerare och underofficerare å reservstat vid armén samt för fältläkarkårens reservstat, i riksstaten under fjärde huvudtiteln uppföra ett nytt ordinarie anslag å 85,724 kronor benämnt »arméns reservstater, förslagsanslag».

21:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts under punkt 21 av denna huvudtitel framställda förslag, får riksdagen anmäla, att riksdagen för utbetalande av *tillägg till dagavlöning åt indelt manskap* med 2 kronor till korporal, vicekorporal och menig beställningsman samt 2 kronor 10 öre till annan menig för tjänstgöring i egenskap av underbefäl, instruktör eller beställningsman vid skolor och övningar utom vanliga repetitionsövningar å extra stat för år 1916 anvisat ett förslagsanslag av 154,000 kronor.

22:o) Under punkt 22 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att minska reservationsanslaget till hyra, expenser m. m. vid truppförbanden, nu 122,200 kronor, med 500 kronor till 121,700 kronor.

Då riksdagen icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, får riksdagen anmäla, att riksdagen minskat reservationsanslaget till hyra, expenser m. m. vid truppförbanden, nu 122,200 kronor, med 500 kronor till 121,700 kronor.

23:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 23 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att öka reservationsanslaget till landstormen, nu 204,225 kronor, med 60,945 kronor till 265,170 kronor.

Med den begärda anslagsökningen avses huvudsakligen att bereda ökade medel dels till arvoden och expenser åt landstormsområdesbefälhavare och landstormsförrädsförvaltare, dels ock till frivilliga befälsövningar och frivilliga landstormsövningar inom vissa landstormsområden. Av utredningen i ärendet framgår, att det beräknats, att 24 nya landstormsområden skulle vara organiserade före 1916 års ingång, och har i det begärda anslaget inräknats avlöning åt såväl befälhavare som förrädsförvaltare inom dessa nya landstormsområden.

Det synes riksdagen emellertid icke vara lämpligt, att, då Eders Kungl. Maj:t uppdragit åt sakkunniga att utreda åtskilliga spörsmål rörande landstormen och frågan om anordnandet av landstormsförråd sålunda för närvarande torde vara under omprövning, medel anslås till avlönande av nya förrädsförvaltare. Riksdagen har därför ansett den begärda anslagssumman böra minskas med det belopp, som kan beräknas åtgå till arvoden och expenser för de ifrågasatta 24 nya landstormsförrädsförvaltarna eller 7,200 kronor.

Då riksdagen i övrigt icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts framställning, torde anslaget, som nu utgör 204,225 kronor, böra ökas med 53,745 kronor till 257,970 kronor.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen ökat reservationsanslaget till landstormen, nu 204,225 kronor, med 53,745 kronor till 257,970 kronor.

24:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 24 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att öka förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m., nu 3,799,453 kronor, med 2,212,859 kronor till 6,012,312 kronor.

Den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna ökningen av detta anslag faller på utgiftsposterna färdkostnader, penningbidrag, penningtillskott och understöd åt vissa värnpliktigas familjer.

Penningbidragen till de värnpliktiga skola, enligt beslut av 1914 års senare riksdag, i och med att den nya värnpliktslagens bestämmelser rörande tjänstgöringstiden träda i tillämpning, utgå under tjänstgöring i linjen med 50 öre om dagen och under reservtruppövning och landstormsövning med 1 krona om dagen. Eders Kungl. Maj:t har nu upptagit dessa penningbidrag till ett belopp av 4,822,869 kronor 50 öre emot 2,787,418 kronor i anslagsberäkningen för år 1915. Den beräkning av de värnpliktigas tjänstgöringsdagar under år 1916, som ligger till grund för nyssnämnda uträkning, har skett med tillämpning av i 1914 års härordningsproposition angivna grunder.

Riksdagen, som icke funnit något att erinra emot den av Eders Kungl. Maj:t framlagda beräkningen av förevarande anslag, får anmäla, att riksdagen ökat förslagsanslaget till de värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m., nu 3,799,453 kronor, med 2,212,859 kronor till 6,012,312 kronor.

25:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t i punkt 25 av denna huvudtitel föreslagit har riksdagen minskat ordinarie förslagsanslaget till ersättning för rustning och rotering, nu 650,000 kronor, med 65,000 kronor till 585,000 kronor.

26:o) I punkt 26 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen

dels att, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till ny stat för intendenturkåren, öka anslaget till intendenturkåren, nu 698,348 kronor, med i jämmt krontal 10,320 kronor till 708,668 kronor,

dels godkänna vissa i statsrådsprotokollet angivna villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i staten för vaktmästaren vid generalintendentens expedition upptagna avlöningsförmåner,

dels ock förklara, att en var, som med eller efter 1916 års ingång tillträder vaktmästarbefattningen vid generalintendentens expedition, skall vara pliktig underkasta sig berörda villkor och bestämmelser.

De ändringar i staten för intendenturkåren, som Eders Kungl. Maj:t nu föreslagit, stå i överensstämmelse med de av Eders Kungl. Maj:t fastställda planerna för övergången till den nya härordningen. För den nya vaktmästaren har föreslagits enahanda avlöningsförmåner samt villkor och bestämmelser för avlöningens åtnjutande, som fastställts för vaktmästarna vid generalstabens och artilleristabens samt krigshögskolan och artilleri- och ingenjörhögskolan.

Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag har riksdagen,

dels med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 14 januari 1915 fogade förslag till ny stat för intendenturkåren, ökat anslaget till intendenturkåren, nu 698,348 kronor, med i jämnt krontal 10,320 kronor till 708,668 kronor;

dels godkänt följande villkor och bestämmelser för åtnjutande av de i staten för vaktmästaren vid generalintendentens expedition upptagna avlöningsförmåner, nämligen:

att vaktmästaren skall vara underkastad den vidsträcktare tjänstgöringsskyldighet eller jämkning i åligganden, som kan föranledas av möjligen inträdande förändring av arbetssättet inom expeditionen eller eljest i allmänhet varda stadgad, samt i sådant hänseende vara pliktig att, med bibehållande av den avlöning han innehar, efter ny eller förändrad arbetsordning sköta de med befattningen förenade göromål;

att med vaktmästarbefattningen icke må förenas annan tjänst å rikets, riksdagens eller kommuns stat;

att med befattningen ej heller må förenas anställning hos verk eller bolag, som är med Kungl. Maj:ts oktroj försett eller blivit såsom aktiebolag registrerat, eller annan tjänstebefattning av vad slag som helst, så framt ej uppå därom gjord framställning och efter prövning, att ifrågavarande anställning eller tjänstebefattning ej må anses inverka hinderligt för tjänstgöringen såsom vaktmästare vid expeditionen, generalintendenten finner anställningen eller befattningen kunna få tillsviðare mottagas och bibehållas;

att vaktmästaren må årligen, i den mån sådant kan ske utan hinder för göromålens behöriga gång, åtnjuta semester under 15 dagar;

att tjänstgöringspenningar få uppbäras endast för den tid, vaktmästaren verkligen tjänstgjort eller åtnjutit semester, men för den tid, han

eljest varit från tjänstgöring befriad, skola utgå till den, som uppehållit befattningen;

att därest vaktmästaren av sjukdom hindras att sin befattning för-
rätta, han äger uppbära hela lönen jämte ortstillägget, men om han und-
får ledighet för svag hälsas vårdande eller enskilda angelägenheter eller
i behörig ordning avstänges från tjänstgöring eller eljest är lagligen
förhindrad att sköta befattningen, han kan förpliktas att under ledighe-
ten utöver sina tjänstgöringspenningar avstå så mycket av lönen eller
ortstillägget, som för befattningens uppehållande erfordras eller eljest
prövas skäligt;

att avlöning ej må utgå till vaktmästaren för tid, varunder han
avhållit sig från tjänstgöring utan att hava i vederbörlig ordning er-
hållit tjänstledighet eller kunnat styrka giltigt förfall;

att där vaktmästaren varder avstängd från tjänstgöring eller i häkte
tagen, den del av hans avlöning, som icke prövas böra användas till be-
fattningens uppehållande, skall under tiden innehållas, såvida det ej be-
finnes skäligt låta honom uppbära något därav;

att därest förhöjning av lönen efter viss tids fortsatt innehavande
av vaktmästarbefattning är i staten medgiven, tidpunkten för första för-
höjningen bestämmes att inträda efter 5 år, under villkor att innehava-
ren under mer än fyra femtedelar av den tjänstetid, som erfordras för
att vinna nämnda förhöjning, med gott vitsord bestritt tjänsten, och för
andra förhöjningen om sådan äger rum, efter ytterligare 5 år på samma
villkor, under iakttagande, vad var och en av omförmälda löneförhöj-
ningar angår, att den högre avlöningen ej får tillträdas förr än vid bör-
jan av kalenderåret näst efter det, varunder den stadgade tjänstaldern
blivit uppnådd;

att vid beräkning av tidpunkten för inträdande av avlöningsför-
höjning genom ålderstillägg icke må föras vaktmästaren till last den
tid, han åtnjutit semester;

att likväl vaktmästare, som, då han intjänat stadgad tid för
erhållande av löneförhöjning, redan uppnått den levnads- och tjänste-
ålder, som berättigar honom till pension, icke må samma förhöjning
tillträda;

att vid avgång från tjänsten till följd av avskedstagande, entledi-
gaude eller dödsfall själva lönen ävensom ortstillägget må utgå till må-
nadens slut; samt

att i fråga om skyldighet att från tjänsten avgå ävensom i fråga
om rätt till pension skall gälla, vad i sådant avseende är vid tiden för
den nya lönestatens ikraftträdande eller, såvitt angår innehavare av

beställning, som därefter tillträdess, vid tillträdet till befattningen stadgat;

dels ock förklarar, att en var, som med eller efter 1916 års ingång tillträder vaktmästarbefattningen vid generalintendentens expedition, skall vara pliktig underkasta sig berörda villkor och bestämmelser.

27:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 27 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att öka förslagsanslaget till ålderstillägg, nu 94,500 kronor, med 7,650 kronor till 102,150 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen ökat förslagsanslaget till ålderstillägg, nu 94,500 kronor, med 7,650 kronor till 102,150 kronor.

28:o) I punkt 28 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för tilldelande av mötesbidrag åt vissa officerare och underofficerare med vederlikar enligt i kungl. brevet den 28 september 1914 angivna grunder å extra stat för år 1916 anvisa ett förslagsanslag av 130,988 kronor.

I en inom riksdagen väckt motion har hemställts,

dels att riksdagen måtte vidtaga den ändring i beslutet om mötesbidrag åt gifta officerare och underofficerare av år 1914 att orden *invid*, eller *i omedelbar närhet intill*, *mötesplats utgår*;

dels ock att detta beslut får retroaktiv verkan för år 1915 och att sålunda de av bestämmelsen berörda erhålla mötesbidrag, i likhet med sina i övrigt likställda kamrater, jämväl för detta år.

Emot vad Eders Kungl. Maj:t i ämnet föreslagit har riksdagen intet att erinra.

Vidkommande ovannämnda motion anser riksdagen i likhet med motionären, att även de officerare och underofficerare med vederlikar, som hava sitt hemvist vid regementets mötesplats få vidkännas ekonomiska olägenheter av att tjänstgöringen vid regementet är delad på skilda orter. Riksdagen finner det därför vara befogat, att sådana officerare och underofficerare med vederlikar få komma i åtnjutande av ett liknande bidrag för den tid de äro beordrade att för deltagande i bevärningsrekrytskola eller repetitionsövning tjänstgöra å regementets förlägningsort. Dock gäller detta naturligen endast dem, som äro gifta eller som varit gifta och fortfarande hava minderåriga barn hos sig. Att denna förmån skulle beviljas redan för år 1915 finner sig riksdagen däremot icke kunna bifalla.

Då kostnaderna för utbetalande av dylikt bidrag icke bliva särdeles stora, torde de lämpligen kunna utgå från det av Eders Kungl. Maj:t för mötesbidrag begärda förslagsanslaget.

På grund av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen *dels* för tilldelande av mötesbidrag *åt vissa officerare och underofficerare med vederlikar* enligt i kungl. brevet den 28 september 1914 angivna grunder å extra stat för år 1916 anvisat ett förslagsanslag av 130,988 kronor;

dels ock i anledning av ovanberörda motion medgivit, att enahanda bidrag må från nyssberörda anslag utgå till vissa officerare och underofficerare med vederlikar, som äga sitt stadigvarande hemvist vid eller i omedelbar närhet till regementets mötesplats för den tid de äro beordrade att för deltagande i beväringsskrytskola eller repetitionsövning tjänstgöra å regementets å annan plats belägna förläggningssort.

29:o) Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom i punkt 29 av denna huvudtitel gjorda framställning har riksdagen i likhet med vad för innevarande år ägt rum för beredande av ett *provisoriskt avlöningstillägg åt officerare och underofficerare med vederlikar vid till Boden förlagda truppförband och formationer* enligt i kungl. brevet den 28 september 1914 angivna grunder å extra stat för år 1916 anvisat ett förslagsanslag av 60,000 kronor.

Intendenturen m. m.

30:o) Under punkt 30 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att öka förslagsanslaget till arméns mathållning, nu 7,681,971 kronor, med i jämnt krontal 1,151,914 kronor till 8,833,885 kronor.

Den lämnade utredningen giver vid handen, att ifrågavarande anslag, beräknat efter hittills följda grunder till 60 öre per tjänstgöringsdag komme att utgöra 8,533,885 kronor.

Då det emellertid icke vore möjligt att för närvarande fullt överskåda alla på anslagsberäkningen inverkande förhållanden och då det vore av vikt att såvitt möjligt förebygga förslagsanslags överskridande, har departementschefen ansett försiktigheten bjuda att, i likhet med vad som skedde för år 1913, öka anslaget med ytterligare 300,000 kronor, vadan det sålunda av Eders Kungl. Maj:t upptagits till 8,833,885 kronor.

Då riksdagen icke haft något att häremot erinra, får riksdagen anmäla, att riksdagen ökat förslagsanslaget till arméns mathållning, nu 7,681,971 kronor, med i jämnt krontal 1,151,914 kronor till 8,833,885 kronor.

31:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 31 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att öka förslagsanslaget till furagering av arméns hästar, nu 3,774,221 kronor, med 114,155 kronor till 3,888,376 kronor.

Detta anslag är uträknat efter samma grunder som tillämpats för anslagsberäkningen för innevarande år. Den föreslagna ökningen för-
anledes därav, att under år 1916 dels antalet stamhästar kommer att ökas, dels ock ett större antal hästlejningsdagar ansetts erforderliga.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen ökat förslagsanslaget till furagering av arméns hästar, nu 3,774,221 kronor, med 114,155 kronor till 3,888,376 kronor.

32:o) I punkt 32 under fjärde huvudtiteln har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att öka reservationsanslaget till arméns munderingsutrustning, nu 4,447,205 kronor, med, i jämnt krontal 477,717 kronor till 4,924,922 kronor.

Jämväl detta anslag har uträknats med ledning av de för innevarande år följda beräkningsgrunderna och har riksdagen med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag ökat reservationsanslaget till arméns munderingsutrustning, nu 4,447,205 kronor med, i jämnt krontal 477,717 kronor till 4,924,922 kronor.

33:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t i punkt 33 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att öka reservationsanslaget till arméns diverse intendenturbehov, nu 768,197 kronor, med i jämnt krontal 85,191 kronor till 853,388 kronor.

Anslaget har uträknats med ledning av den hittills tillämpade beräkningsgrunden för detsamma.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen ökat reservationsanslaget till arméns diverse intendenturbehov, nu 768,197 kronor, med i jämnt krontal 85,191 kronor till 853,388 kronor.

34:o) I punkt 34 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att öka reservationsanslaget till arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten, nu 1,919,874 kronor, med i jämnt krontal 177,587 kronor till 2,097,461 kronor.

Jämväl detta anslag har uträknats enligt samma grunder som hittills; och får riksdagen anmäla, att riksdagen ökat reservationsanslaget till arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten, nu 1,919,874 kronor, med i jämnt krontal 177,587 kronor till 2,097,461 kronor.

Fortifikationsbehov.

35:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 35 av fjärde huvudtiteln föreslagit riksdagen att öka reservationsanslaget till arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel, nu 1,443,590 kronor, med 334,750 kronor till 1,778,340 kronor.

Jämlikt de för riksdagen framlagda beräkningarna och den av Eders Kungl. Maj:t fastställda staten för anslaget för år 1915 är detta fördelat sålunda:

<i>Tit. I.</i>	Lantförsvarets under arméförvaltningens fortifikationsdepartements vård och uppsikt ställda fastigheter	kronor 1,100,000: —
<i>Tit. II.</i>	Kommandantskapsutgifter	» 99,240: —
<i>Tit. III.</i>	Fortifikationens övningar	» 143,750: —
<i>Tit. IV.</i>	Fortifikationens materiel	» 100,600: —
Summa kronor 1,443,590: —		

Den av Eders Kungl. Maj:t begärda ökningen av detta anslag sönderfaller i följande poster:

under Tit. I:

Årliga utgifter för nytilkomna byggnader	kronor 66,000: —
Större reparationer och medel ställda till fortifikationsdepartementets disposition	» 101,000: —
Ökning med anledning av avlöningsanslagets omläggning till förslagsanslag	» 150,000: —

under Tit. III:

Ökning i anledning av övergången till den nya härordningen	» 14,750: —
Stabskurs för underofficerare	» 1,500: —

under Tit. IV:

Ökning i anledning av övergången till den nya härordningen	kronor 1,500: —
Summa ökning kronor 334,750: —	

Vad beträffar den beräknade utgiftsökningen av 150,000 kronor i anledning av omläggningen av anslaget till avlöning och rekrytering m. m. från fast anslag till förslagsanslag har departementschefen framhållit, att genom en sådan omläggning huvudtiteln allmänna besparingar efter utgången av år 1915 komme att högst väsentligt nedgå. Det vore därför nödvändigt, att under det ordinarie byggnadsanslaget beräkna medel för vissa utgifter för byggnadsändamål, som hittills plägat utgå från dessa besparingar. Av den i ärendet lämnade utredningen framgår, att de byggnadskostnader, som bestritts av fjärde huvudtiteln allmänna besparingar, under sistförflutna 10 år uppgått till i medeltal 355,800 kronor årligen. Härav vore i medeltal minst 150,000 kronor att betrakta såsom regelbundet återkommande utgifter och borde därför ordinarie byggnadsanslaget av nu ifrågakvarande anledning ökas med sistnämnda belopp.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t ifråga om detta anslag föreslagit, har ökat reservationsanslaget till arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel, nu 1,443,590 kronor, med 334,750 kronor till 1,778,340 kronor.

36:o) I punkt 36 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att utav det av 1906 års riksdag till uppförande av kasernetablissemang för femton infanteriregementen beviljade anslaget, 21,744,000 kronor, å extra stat för år 1916 anvisa återstoden, 1,744,000 kronor.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten proposition av den 16 april 1915, nr 175, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet för lantförsvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att följande å Kungsholmen i Stockholm belägna, kronan tillhöriga områden, nämligen ej mindre 45,839 kvadratmeter, som nu disponeras av Svea ingenjörkår, än även de delar av Marieberg, som nu innehas med 106,300 kvadratmeter av ammunitionsfabriken och 47,000 kvadratmeter av Fälttelegrafkåren, må i den ordning och med de undantag, som framdeles kunna varda av Eders Kungl. Maj:t och riksdagen bestämda, försäljas,

att av de genom försäljningen inflytande medel ett belopp av högst 11,021,000 kronor må tagas i anspråk för fullbordande av de utav 1906 års riksdag beslutade kasernetablissemang för femton infanteriregementen,

att möjligen återstående försäljningsmedel må ingå till lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål, samt

att, i mån av behov, de medel, som erfordras till bestridande av omförmälda byggnadskostnader, högst 11,021,000 kronor, må efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande av arméförvaltningen eller statskontoret förskjutas av tillgängliga medel.

Å det av 1906 års riksdag till uppförande av kasernetablissemang för femton infanteriregementen beviljade anslaget, 21,744,000 kronor, återstår för närvarande ett ännu icke av riksdagen anvisat belopp av 1,744,000 kronor. Enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet angående fjärde huvudtiteln framlagd beräkning erfordras för kasernetablissemangens fullbordande dels det sålunda å anslaget återstående beloppet, vilket nu av Eders Kungl. Maj:t föreslagits till uppförande å extra stat för år 1916, och dels ytterligare 10,636,000 kronor. Sistnämnda belopp har, enligt vad departementschefen i det vid propositionen nr 175 fogade statsrådsprotokollet anfört, numera befunnits böra ökas med 385,000 kronor till 11,021,000 kronor. Detta sistnämnda belopp har av Eders Kungl. Maj:t föreslagits till täckande genom blivande tomtförsäljningsmedel enligt vad i propositionen nr 175 närmare anges.

Eders Kungl. Maj:t begär sålunda nu, att riksdagen måtte för kasernetablissemangens fullbordande anvisa

å extra stat för år 1916.....	1,744,000 kronor
av tomtförsäljningsmedel	11,021,000 »
<hr/>	
Summa 12,765,000 kronor.	

Med användande av dessa medel jämte vad som ännu är odisponerat av redan anvisade anslag skulle bestridas kostnaderna för dels fullbordande av redan påbörjade etablissemang och dels uppförande av de återstående sju etablissemangen med användande av en ny typ, tvåvåningstypen. Genom de nya kasernernas uppförande i två våningar har det ansetts att, förutom åtskilliga andra fördelar, även ekonomisk besparing skulle komma att vinnas. Kasernbyggnadsnämnden har nämligen beräknat, att de återstående sju etablissemangen skulle med fyra våningskaserner kosta 16,011,800 kronor, men med tvåvåningskaserner 15,113,800 kronor. Besparingen bleve sålunda omkring 900,000 kronor. Det bör emellertid härvid bemärkas, att de jämförda kostnadsberäkningarna varit olika varandra även i andra hänseenden än i fråga om typen och att åtskilliga förenklingar, som varit besparande, blivit iakttagna å förslaget till tvåvåningskaserner, vilka förenklingar lika väl kunnat tillämpas å fyra våningskaserner.

Riksdagen har under den korta tid, som stått riksdagen till buds för granskning av föreliggande proposition, icke medhunnit ett så ingående skärskådande av förslaget om ny kaserntyp, som önskligt varit, men har riksdagen likväl icke ansett sig böra av denna anledning helt avslå Eders Kungl. Maj:ts förslag, utan har riksdagen sökt finna en lösning, varigenom kaserubyggnaderna skulle kunna obehindrat fortgå. Det synes nämligen riksdagen angeläget, att dessa arbeten må kunna utan avbrott bedrivas, dels därför att kaserubyggnadernas uppförande redan blivit avsevärt fördröjt, varigenom utbildningen av de värnpliktiga och genomförande av 1914 års härordning försvåras, dels ock för att bereda ökad tillgång till arbetsmöjligheter inom byggnadsindustrien.

Vid den granskning av förslaget till ny kaserntyp, som riksdagen medhunnit, har riksdagen funnit sig böra göra en del erinringar mot detsamma. Det synes riksdagen tvivelaktigt, om lokalerna för regementets huvudförråd blivit anordnade med tillbörlig hänsyn till underlättande av förrådens omvårdnad och redovisning. Angeläget är, att lokalerna för gevärsförråden bliva lämpligt inredda ur synpunkten av gevärsmaterielens vård och skötsel samt skyddande från skada genom fukt. Kasernernas murar hava endast en och en halv stens tjocklek, vilket synes kunna medföra dyrbarare uppvärmning. Det torde vidare vara ur eldsäkerhetssynpunkt betänkligt, att väggarna å vinden äro av trä, särskilt med hänsyn till den därstädes befintliga korridoren. Angeläget är, enligt riksdagens mening, att brandmur drages upp genom vinden.

I kanslihuset äro upptagna särskilda logement för officersvolontärer och matsal för dessa, en anordning, som synes vara föga lämplig. Med det stora djup, som logementen hava, synes det vara ur hälsosynpunkt behöfligt, att fönstren bliva större. Matsalen, som synes vara låg, får liksom gymnastiksalen ljus endast från en sida. Torkrummen äro belägna så, att de hava endast sekundär belysning och ej kunna få direkt lufttillförsel utifrån. Anordningar böra träffas för att klosetter och urinoirerna må bliva i möjligaste mån luktfria. Slutligen torde böra upptagas till prövning frågan, huruvida icke varje kompani borde i sin helhet vara förlagt till samma våning. Av tillgängliga handlingar framgår icke, huru ventilationen är avsedd att anordnas; riksdagen förutsätter, att denna fråga ägnas tillbörlig uppmärksamhet.

Det synes riksdagen vara nödvändigt, att ritningarna till den nya kaserntypen bliva reviderade med hänsyn särskilt till förenämnda erinringar.

Då riksdagen på ovan anförda skäl likväl finner sig böra nu medgiva, att medel ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för byggande

av nya kasernetablissemang, får riksdagen till Eders Kungl. Maj:ts avgörande överlämna frågan om vilken typ, som därvid skall användas. Riksdagen vill emellertid härvid uttala den bestämda förväntan, att den typ kommer till användning, som av Eders Kungl. Maj:t finnes vara ur militär och ekonomisk synpunkt för ändamålet lämpligast. Riksdagen medgiver sålunda, att medel ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för byggande av tre nya kasernetablissemang, för vilka kostnaden beräknats till sammanlagt 6,503,400 kronor. Däremot torde med beslut angående typen för återstående fyra etablissemang böra anstå tills riksdagen erhållit tillfälle att ägna denna fråga en närmare granskning.

De tomtförsäljningsmedel, som Eders Kungl. Maj:t avsett att för kasernbyggena taga i anspråk, hava beräknats sålunda:

Svea ingenjörkårs område	kronor	4,000,000: —
det s. k. Mariebergsområdet, omfattande dels Fälttelegrafkårens område	»	2,000,000: —
och dels ammunitionsfabrikens område med lägenheten Adolfsberg (det till Konradsberg upplåtna området däri ej inberäknat)	»	5,000,000: —
tillhopa kronor		11,000,000: —

Då det beslutats, att Svea ingenjörkår skall förläggas till Järfältet, har riksdagen intet att erinra emot försäljning av dess nuvarande område och att de blivande försäljningsmedlen för detta område användas för fortsatta arbeten å arméns kasernbyggnader.

Beträffande Fälttelegrafkåren har Eders Kungl. Maj:t vid innevarande riksdag föreslagit dess förläggande till Uppsala, men har detta förslag icke av riksdagen bifallits. Av denna anledning torde ännu icke böra beslutas om det s. k. Mariebergsområdets försäljning.

I fråga om anvisandet av erforderliga medel för fortsatt arbete å kasernetablissemang har riksdagen intet att erinra emot att återstoden av det ovan omförmälda av 1906 års riksdag beviljade anslaget eller 1,744,000 kronor för ändamålet anvisas å extra stat för år 1916. Härutöver böra de försäljningsmedel, som inflyta för tomtförsäljningar från Svea ingenjörkårs nuvarande område, tagas i anspråk för ifrågavarande kasernbyggnader; och har riksdagen ansett Eders Kungl. Maj:t böra bemyndigas att, intill dess ifrågavarande medel inflyta, förskjuta erforderliga belopp.

På grund av vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels beslutat att av det utav 1906 års riksdag till *uppförande av kasernetablissemang för femton infanteriregementen* beviljade anslaget, 21,744,000 kronor, å extra stat för år 1916 anvisa återstoden 1,744,000 kronor;

dels medgivit, att tre nya kasernetablissemang må uppföras för en kostnad av tillsammans högst 6,503,400 kronor,

att ett å Kungsholmen i Stockholm beläget, kronan tillhörigt område om 45,839 kvadratmeter, som nu disponeras av Svea ingenjörkår, må i den ordning och med de undantag, som framdeles kunna vara av Eders Kungl. Maj:t och riksdagen bestämda, försäljas,

att av de genom försäljningen inflytande medel ett belopp av högst 4,000,000 kronor må tagas i anspråk för fortsatt arbete å utav 1906 års riksdag beslutade kasernetablissemang för femton infanteriregementen,

att möjligen återstående försäljningsmedel må ingå till lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål, samt

att, i mån av behov, de medel, som erfordras till bestridande av omförmälda byggnadskostnader, högst 4,000,000 kronor må, efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande, av arméförvaltningen eller statskontoret förskjutas av tillgängliga medel;

dels ock lämnat Eders Kungl. Maj:ts förslag om försäljning av de delar av Marieberg, som nu innehavas av ammunitionsfabriken och av Fälttelegrafkåren, utan bifall.

37:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen av det för *uppförande av intendenturförråd för vissa truppförband m. m.* beviljade anslaget, 406,000 kronor, å extra stat för år 1916 anvisat återstoden 125,000 kronor.

38:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 38 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att utav det för fullbordande av fästningsarbetena vid Boden beviljade anslaget, 7,134,500 kronor, å extra stat för år 1916 anvisa 33,500 kronor.

Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit har riksdagen utav det för *fullbordande av befästningsarbetena vid Boden* beviljade anslaget, 7,134,500 kronor, å extra stat för år 1916 anvisat 33,500 kronor.

39:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i punkt 39 av denna huvudtitel gjorda framställning har riksdagen av det för *anläggning av en*

elektrisk kraftstation i Boden m. m. beviljade anslaget, 216,000 kronor, å extra stat för år 1916 anvisat återstoden 99,000 kronor.

40:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts i punkt 40 av denna huvudtitel därom gjorda framställning får riksdagen anmäla, att riksdagen av det för *nybyggnadsarbeten för vissa trängkårers trängförråd* beviljade anslaget, 153,000 kronor, å extra stat för år 1916 anvisat återstoden 78,000 kronor.

41:o) I en den 26 mars 1915 till riksdagen avlåten proposition (nr 106) har Eders Kungl. Maj:t, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförvarsärenden samma dag, föreslagit riksdagen medgiva,

att den nu å Karlbergs kungsgård förlagda krigsskolan må å tid, som framdeles bestämmes, förläggas till Järvafältet,

att den av krigsskolan nu disponerade marken — Karlbergs kungsgård och den därunder lydande s. k. Solnaskogen samt det till krigsskolan upplåtna området av lägenheten Stenbrottet — må, i den ordning och med de undantag, som framdeles kunna varda av Eders Kungl. Maj:t och riksdagen bestämda, försälgas,

att av de inflytande försäljningsmedlen må tagas i anspråk dels 1,300,000 kronor för vissa, i statsrådsprotokollet närmare angivna markförvärv till Järvafältet, dels ock det belopp, som framdeles kan av riksdagen beviljas till uppförande å nämnda fält av nytt etablissemang för krigsskolan,

att återstående försäljningsmedel må, på sätt Eders Kungl. Maj:t och riksdagen framdeles bestämma, disponeras huvudsakligen för lantförsvarets behov, samt

att, i mån av behov, de medel, som erfordras till gäldande av kostnaderna för nämnda markförvärv till Järvafältet, högst 1,300,000 kronor, må efter Eders Kungl. Maj:ts beprövande av arméförvaltningen eller statskontoret förskjutas av tillgängliga medel.

Förevarande framställning innefattar två särskilda spørsmål, vilka blivit ställda i samband med varandra, nämligen dels frågan om krigsskolans förflyttning från Karlberg till Järvafältet och i samband därmed försäljning av de utav skolan för närvarande disponerade områdena och dels frågan om förvärvande av vissa markområden i och för utvidgning av Järvafältet.

Det förslag i ämnet, som av Eders Kungl. Maj:t framlades vid 1914 års senare riksdag, blev av statsutskottet med vissa ändringar tillstyrkt. Utskottets yttrande i ärendet återfinnes å sid. 15—17 av det vid föreliggande proposition fogade statsrådsprotokollet. Emellertid stannade

kamrarna vid frågans behandling i olika beslut, vilka icke syntes kunna sammanjämkas, varför frågan för den riksdagen förföll.

Av Eders Kungl. Maj:t har nu förebragts ytterligare utredning i ämnet och därjämte uppgjorts nya preliminära avtal rörande inköp av dels egendomen Säby, dels ock fastigheterna Bög, Knista och Väsby. Kostnaderna för de ifrågasatta markförvärven hava nu av Eders Kungl. Maj:t beräknats till 1,300,000 kronor emot 1,275,000 kronor i 1914 års proposition. I övrigt överensstämmer Eders Kungl. Maj:ts framställning till alla delar med utskottets förslag i ämnet vid sistlidne riksdag.

Riksdagen finner det ligga i öppen dag, att krigsskolan inom en snar framtid måste förflyttas från Karlberg till annan för densamma lämpligare plats. Det område, varöver krigsskolan ursprungligen förfogat, har alltmera blivit inkräktat genom de oavvisliga krav på markupplåtelser, som framställts från statens järnvägars sida. Skolans övningsfält har också genom det på olika sidor i dess närmaste grannskap framträngande bebyggandet blivit för sitt ändamål mindre användbart än förut. Uppenbart är också, att då Stockholms stads utvidgning alltmer fortskrider till Karlbergsområdenas omedelbara närhet, utvecklingen kommer att medföra allt större krav på att dessa områden tagas i anspråk för bebyggande.

Eders Kungl. Maj:t har föreslagit, att krigsskolan skulle vid förflyttning från Karlberg förläggas till Järvafältet, närmare bestämt till ett norr om Ulriksdals kungsgård invid Edsviken beläget område om 120 hektar. Riksdagen har icke haft något att erinra häremot.

Vad beträffar frågan om Karlbergsområdenas framtida användning har departementschefen anfört, att från försäljning skulle givetvis i första hand undantagas slottsbyggnaden jämte erforderlig del av parken. Vidare skulle undantagas de delar, som äro för statens järnvägar behövliga. Slutligen skulle av den återstående marken utan ersättning upplåtas allt vad som därav enligt en blivande stadsplan kan komma att erfordras för gator, torg och allmänna platser ävensom angränsande vattenområde. I dessa hänseenden bör enligt riksdagens mening, innan riksdagen beslutar om försäljning av Karlbergsområdena, ett detaljerat förslag till plan framläggas. Därvid bör angivas, huruvida och i vad mån något område utöver de förut omnämnda synes böra reserveras för statsändamål och tillika meddelas den ungefärliga ordningsföljd, i vilken försäljning av de olika områdena anses böra äga rum.

Förr än en sådan plan, varom nyss nämnts, föreligger, anser riksdagen det icke heller lämpligt, att riksdagen fattar beslut i fråga om Karlbergsområdenas framtida försäljning. Av denna riksdagens stånd-

punkt till frågan om själva försäljningen följer att något riksdagens yttrande angående dispositionen av de försäljningsmedel, som framdeles må komma att inflyta, icke nu påkallas.

Beträffande härefter frågan om markförvärv till Järvafältet har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts härom gjorda framställning, dock med den förändringen, att någon anvisning icke för detta ändamål gjorts å framdeles inflytande försäljningsmedel för området, som nu disponeras av krigsskolan, utan har i stället anslag härför uppförts å riksstaten. Frågan om täckande av kostnaderna för uppförande av nytt etablissemang för krigsskolan å Järvafältet torde böra anstå, tills förslag om detta byggnadsföretag framlägges.

Enligt vad riksdagens vederbörande utskott inhämtat, hava ägarna till Säby med underlydande fastigheter och egendomarna Bög, Knista och Väsby till arméförvaltningen ingivit skriftliga medgivanden om sådan ändring av de preliminära köpekontrakten i fråga om tiden för erläggande av köpeskillingarna, tillhopa 1,032,000 kronor, att 200,000 kronor erläggas år 1915, 300,000 kronor år 1916 och 532,000 kronor år 1917. Sistnämnda belopp behöver sålunda icke upptagas å riksstaten förr än vid statsregleringen för år 1917. Då Eders Kungl. Maj:t beräknat kostnaderna för samtliga fastighetsförvärven till 1,300,000 kronor, återstår efter frånräknande av nyssnämnda belopp av 532,000 kronor, en summa av 768,000 kronor att uppföra å riksstaten för år 1916; och har Eders Kungl. Maj:t bemyndigats att härav förskjuta erforderligt belopp under år 1915.

Riksdagen får sålunda *ej mindre* anmäla, att riksdagen

dels medgivit, att den nu å Karlbergs kungsgård förlagda krigsskolan må å tid, som framdeles bestämmes, förläggas till Järvafältet,

dels ock för inköp av egendomarna Säby, Bög, Knista och Väsby med underlydande fastigheter jämte annan mark för utökning av Järvafältet beviljat ett anslag under fjärde huvudtiteln av 1,300,000 kronor och därav på extra stat för år 1916 anvisat ett belopp av 768,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att därav under år 1915 förskjuta erforderligt belopp,

än även anhålla, det täcktes Eders Kungl. Maj:t låta utarbета och för riksdagen framlägga en så vitt möjligt fullständig plan för den framtida användningen av de av krigsskolan disponerade områdena, upptagande *ej mindre* uppgift å de delar av desamma, som anses böra reserveras för statsändamål eller eljest från försäljning undantagas, än även den ungefärliga ordningsföljd, i vilken försäljningen av de olika områdena är avsedd att äga rum.

Övningar.

42:o) Under punkt 41 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att öka reservationsanslaget till arméns fält- och fälttjänstövningar, nu 500,000 kronor, med 100,000 kronor till 600,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit, har ökat reservationsanslaget till arméns fält- och fälttjänstövningar, nu 500,000 kronor, med 100,000 kronor till 600,000 kronor.

43:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 42 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att i riksstaten under fjärde huvudtiteln uppföra ett nytt ordinarie anslag å 320,000 kronor benämnt »vinterövningar, reservationsanslag».

Riksdagen har med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förslag i riksstaten under fjärde huvudtiteln uppfört ett nytt ordinarie anslag å 320,000 kronor benämnt »vinterövningar, reservationsanslag».

Det frivilliga skytteväsendets befrämjande.

44:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 43 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att till det frivilliga skytteväsendets befrämjande å extra stat för år 1916 anvisa ett anslag av 1,125,000 kronor samt medgiva, att av detta anslag ett belopp av 512,000 kronor, motsvarande ammunitionsbidraget, ställes till förfogande av arméförvaltningens artilleridepartementet för anskaffning av mobiliseringsammunition, mot det att departementet till skytteförbundens överstyrelse utlämnar 12,800,000 skarpladdade patroner m/94.

Eders Kungl. Maj:ts framställning grundar sig å följande beräkning av anslagsbehovet för år 1916:

till skytteförbundens överstyrelse	kronor	64,800: —
» skytteförbunden	»	147,800: —
» skytteföreningarna:		
årsunderstöd å 2 kronor		
till 160,000 skyttar, för-		
slagsvis	kronor	320,000: —
Transport	kronor	320,000: —
		212,600: —

Transport	kronor 320,000: —	212,600: —
ammunitionsbidrag till		
160,000 skyttar, förslags-		
vis..... »	512,000: —	
bidrag till nybildade		
skytteföreningar för an-		
skaffande av målskjutnings-		
materiel »	3,000: —	kronor 835,000: —
till en riksskyttetävling i Göteborg, ordnande av		
skjutbanor och andra utgifter för det fri-		
villiga skytteväsendet..... »	77,400: —	
Summa kronor 1,125,000: —		

Då ifrågavarande anslag för år 1915 utgår med ett belopp av 1,080,000 kronor, innebär Eders Kungl. Maj:ts förslag en ökning av anslaget med 45,000 kronor.

Huvudsakligen beror denna ökning därpå, att beräkningen av anslagsberättigade skyttar höjts från 148,000 till 160,000, vilket föranleder ökning av årsunderstöden och årsbidragen till skyttar med tillhopa 62,400 kronor.

Till denna ökning å	kronor 62,400: —
kommer för höjande av den nuvarande sekreterarens	
hos skytteförbundens överstyrelse arvode från	
5,400 kronor till 6,000 kronor	» 600: —
samt för anordnande av kurser för utbildning av in-	
struktörer för skytteföreningarna..... »	15,000: —
tillhopa kronor 78,000: —	

Å andra sidan har för riksskyttetävling, ordnande av skjutbanor och andra utgifter för det frivilliga skytteväsendet upptagits ett belopp, som understiger motsvarande utgiftspost för år 1915 med kronor 33,000: —

Sålunda ökning kronor 45,000: —

Mot Eders Kungl. Maj:ts beräkning av antalet anslagsberättigade skyttar för år 1916 och den härå grundade utgiftsberäkningen har riksdagen icke haft något att anmärka. Till följd av den år från år ökade avslutningen till det frivilliga skytteväsendet och de på grund härav

stegrade kraven på statens understöd, synes det riksdagen emellertid böra tagas under övervägande, huruvida icke statsunderstödet till skytteföreningarna skulle kunna utgå med ett lägre belopp för mycket unga skyttar för bedrivande av kammarskjutningsövningar och med det vanliga beloppet för övriga skyttar för bedrivande av skjutning med skarp ammunition.

Den av Eders Kungl. Maj:t äskade anslagshöjningen av 600 kronor till skytteförbundens överstyrelse, i ändamål att bereda överstyrelsens sekreterare ett ålderstillägg å nämnda belopp, anser sig riksdagen böra bifalla på så sätt, att nuvarande tjänsteinnehavaren må tillerkännas ett personligt tilläggsarvode å 600 kronor.

Då Eders Kungl. Maj:ts framställning i övrigt icke föranlett någon erinran från riksdagens sida, får riksdagen anmäla, att riksdagen till *det frivilliga skytteväsendets befrämjande* å extra stat för år 1916 anvisat ett anslag av 1,125,000 kronor samt medgivit, att av detta anslag ett belopp av 512,000 kronor, motsvarande ammunitionsbidraget, ställes till förfogande av arméförvaltningens artilleridepartement för anskaffning av mobiliseringsammunition, mot det att departementet till skytteförbundens överstyrelse utlämnar 12,800,000 skarpladdade patroner m/94.

45:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 44 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att för anordnande av vinterrekrytskolor vid vissa icke kasernerade infanteriregementen å extra stat för år 1916 anvisa ett förslagsanslag av 240,000 kronor.

Förevarande anslag är uträknat med användande av samma beräkningsgrunder, som tillämpats vid bestämmandet av beloppet av 1915 års anslag för samma ändamål; och får riksdagen anmäla, att riksdagen för *anordnande av vinterrekrytskolor vid vissa icke kasernerade infanteriregementen* å extra stat för år 1916 anvisat ett förslagsanslag av 240,000 kronor.

46:o) I en den 24 april 1915 dagtecknad proposition, nr 165, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga ett propositionen bifogat förslag till lag om skyldighet för vissa värnpliktiga att under år 1915 undergå landstormsbefälsutbildning.

Såsom riksdagen i skrivelse den 22 maj 1915, nr 177, anmält har riksdagen i samband med sitt beslut i anledning av nyssnämnda proposition för *bestridande av kostnaderna för landstormsbefälsutbildning under år 1915* anvisat på extra stat för år 1916 ett förslagsanslag av 425,000 kronor med rätt för Eders Kungl. Maj:t att för ändamålet under innevarande år förskjuta erforderligt belopp.

47:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, att riksdagen måtte besluta, att till envar värnpliktig, som enligt Eders Kungl. Maj:ts brev till arméförvaltningen den 3 november 1914 inkallats att undergå särskild reservbefälsutbildning, må utbetalas förutom krigsavlöning och familjeunderstöd en ytterligare ersättning av en krona för varje dag under inkallelsetiden, dock så att för den tid sådan värnpliktig äger att tillgodoräkna sig avkortning å honom åliggande repetitionsövning, ingen ersättning må utgå; samt

att riksdagen i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t måtte anhålla det Eders Kungl. Maj:t av tillgängliga medel redan under innevarande år ville förskjuta härför nödiga medel.

Riksdagen får härmed anmäla, att riksdagen i anledning av ifrågavarande motion beslutat,

dels att till envar värnpliktig, som enligt Eders Kungl. Maj:ts brev till arméförvaltningen den 3 november 1914 inkallats för undergående av särskild reservbefälsutbildning, skall utbetalas förutom krigsavlöning och familjeunderstöd en ytterligare ersättning av 67 öre för dag under tjänstgöringstiden, dock att för den tid sådan värnpliktig äger att tillgodoräkna sig avkortning å honom åliggande repetitionsövning ingen ersättning må utgå;

dels ock att för bestridande av ifrågavarande ersättning på extra stat för år 1916 under fjärde huvudtiteln bevilja ett förslagsanslag av 127,000 kronor, med rätt för Eders Kungl. Maj:t att redan under år 1915 förskjuta för ändamålet erforderliga medel.

Sjukvård.

48:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen

dels i riksstaten för år 1916 upptagit reservationsanslaget till garnisonssjukhusen i Stockholm, å Karlsborg och i Boden med oförändrat belopp 112,200 kronor,

dels ock medgivit, att reservationer å anslaget må under åren 1916 och 1917 på i kungl. brevet den 10 juni 1910 angivet sätt användas till upphjälpande av underläkarnas vid garnisonssjukhuset i Stockholm löneförhållanden.

49:o) I punkt 46 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att öka reservationsanslaget till arméns sjuk- och

veterinärvård samt hovbeslag m. m., nu 383,690 kronor, med, i jämnt krontal 32,652 kronor till 416,342 kronor.

Vid anslagets beräknande hava hittills följda grunder tillämpats; och får riksdagen anmäla, att riksdagen ökat reservationsanslaget till arméns sjuk- och veterinärvård samt hovbeslag m. m., nu 383,690 kronor, med i jämnt krontal 32,652 kronor till 416,342 kronor.

50:o) På grund av vad Eders Kungl. Maj:t i punkt 47 av denna huvudtitel föreslagit, har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till *befrämjande av det frivilliga sjukvårdsväsendet i krig* å extra stat för år 1916 anvisat ett anslag av 10,000 kronor.

Stipendier.

51:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning, har riksdagen med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 14 januari 1915 fogade förslag till ny stat, minskat anslaget till stipendier för fältläkarkåren och veterinärstaten, nu 29,100 kronor, med 2,700 kronor till 26,400 kronor.

Remontering och hästlega.

52:o) I punkt 49 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att, med godkännande av det vid statsrådsprotokollet fogade förslag till ny stat för remonteringsstyrelsen, öka reservationsanslaget till remontering m. m. nu 764,975 kronor med 115,094 kronor till 880,069 kronor.

Den begärda ökningen av detta anslag beror huvudsakligen därpå, att till följd av 1914 års härordningsbeslut i fråga om arméns hästar ett antal remonter för ökning av stamhästantalet behöver inköpas, varjämte även för samma ändamål skulle inlösas vissa officerares egna tjänstehästar.

Häremot har riksdagen intet att erinra, liksom riksdagen ej heller funnit anledning till anmärkning emot den föreslagna nya staten för remonteringsstyrelsen.

Riksdagen får sålunda anmäla, att riksdagen med godkännande av det vid statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden den 14 januari 1915 fogade förslag till ny stat för remonteringsstyrelsen, ökat reser-

tionsanslaget till remontering m. m., nu 764,975 kronor, med 115,094 kronor till 880,069 kronor.

53:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 50 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att öka reservationsanslaget till lega av hästar för truppförbandens övningar, nu 727,295 kronor, med 155,035 kronor till 882,330 kronor.

Ifrågavarande anslag är avsett att bestrida kostnaderna för lejning av det antal hästar, som erfordras för bedrivande av truppförbandens övningar i överensstämmelse med vederbörande utbildningsprogram. Till grund för anslaget beräkning har lagts dels det vid de särskilda truppslagen erforderliga antalet härstlejningsdagar, dels ett med hänsyn till lejnningstidens längd och vissa andra förhållanden beräknat lejningspris för dag.

Riksdagen har ökat reservationsanslaget till lega av hästar för truppförbandens övningar, nu 727,295 kronor, med 155,035 kronor till 882,330 kronor.

Kostnader enligt § 63 regeringsformen.

54:o) I den till riksdagen den 14 januari 1915 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till tackande av under år 1914 av förskjutna medel gjorda kostnader, som avses i § 63 regeringsformen, i riksstaten för år 1916 anvisa ett belopp av 18,300,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 30 april 1915 avlåten proposition, nr 199, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, med återtagande av förberörda i statsverkspropositionen gjorda framställning, föreslagit riksdagen, *dels* att för tackande av under år 1914 förskjutna kostnader, som avses i § 63 regeringsformen, å extra stat under fjärde huvudtiteln för år 1916 bevilja ett anslag av 39,914,886 kronor; *dels ock* att för tackande av under år 1914 förskjutna kostnader, som avses i § 63 regeringsformen, å extra stat under femte huvudtiteln för år 1916 bevilja ett anslag av 6,106,277 kronor.

Riksdagen, som funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag att anslag för ersättande av samtliga de kostnader, som under år 1914 uppstått för upprätthållande av rikets neutralitet, skola uppföras å 1916 års riksstat, får härmed, såvitt rör fjärde huvudtiteln, anmäla, att riksdagen för tackande av under år 1914 förskjutna kostnader, som

avses i § 63 regeringsformen, å extra stat under fjärde huvudtiteln för år 1916 beviljat ett anslag av 39,914,886 kronor.

Diverse.

55:o) Under punkt 51 av denna huvudtitel har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till tackande av vissa förskott å extra stat för år 1916 anvisa, i jämnt krontal, ett anslag av 209,712 kronor.

Riksdagen får härmed anmäla, att riksdagen till *tackande av vissa förskott* å extra stat för år 1916 anvisat, i jämnt krontal, ett anslag av 209,712 kronor.

56:o) I en inom riksdagen väckt motion har hemställts, att riksdagen måtte för år 1916 bevilja ett anslag på 10,000 kronor åt centralstyrelsen för »Förbundet soldaternas vänner» att emot redovisning användas dels till att inom folket sprida kunskap om och sålunda uppväcka ett större allmänt intresse för stödandet av soldathemsverksamheten och dels till att direkt stödja nämnda soldathemsverksamhet genom anordnande av föredrag och annat mera, som kan gagna denna verksamhet.

Vidare har i en annan inom riksdagen väckt motion hemställts, att riksdagen måtte för år 1916 bevilja ett anslag av 10,000 kronor till centralstyrelsen för förbundet »Soldaternas vänner» att emot redovisningsskyldighet användas till förbundets verksamhet.

Riksdagen får härmed anmäla, att riksdagen beslutat för år 1916 ställa till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ett extra anslag å fjärde huvudtiteln av 10,000 kronor, att tilldelas centralstyrelsen för Förbundet soldaternas vänner för att emot redovisningsskyldighet användas till förbundets verksamhet, på villkor, som Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligheten bestämma.

57:o) Eders Kungl. Maj:t har i punkt 52 av denna huvudtitel föreslagit riksdagen att öka reservationsanslaget till extra utgifter, nu 80,000 kronor, med 520,000 kronor till 600,000 kronor.

Av den i statsrådsprotokollet lämnade utredningen framgår, att den begärda ökningen av detta anslag är en följd av den av riksdagen beslutade omläggningen av anslaget till avlöning och rekrytering m. m. från bestämt anslag till förslagsanslag och den därav föranledda minskningen av de allmänna besparingarna under fjärde huvudtiteln.

Då riksdagen icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t i denna punkt föreslagit, har riksdagen ökat reservationsanslaget

till extra utgifter, nu 80,000 kronor, med 520,000 kronor till 600,000 kronor.

58:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts i punkt 53 av denna huvudtitel framställda förslag har riksdagen till *åtgärder för civilanställning* å extra stat för år 1916 anvisat ett förslagsanslag av 20,000 kronor.

59:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts under punkt 54 av denna huvudtitel gjorda framställning har riksdagen för *fortsättande av arbetena för utgivande av generalstabens översiktskarta över Sverige i skalan 1:400,000* å extra stat för år 1916 anvisat ett anslag av 20,000 kronor.

60:o) Beträffande de i nu gällande riksstat under fjärde huvudtiteln upptagna ordinarie anslag, som icke här ovan blivit särskilt omnämnda, har någon förändring icke ifrågasatts; och får riksdagen anmäla, att samtliga de ordinarie anslag under fjärde huvudtiteln, vilka icke här ovan blivit särskilt omförmälda, i riksstaten för år 1916 upptagits till oförändrade belopp.

Stockholm den 28 maj 1915.

Med undersåtlig vördnad.

Tabell över anslagen under riksstatens *fjärde* huvudtitel.

Lantförsvarsdepartementet.

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
A. Departementet.									
1	Departementschefen					17,000	—		
2	Departementet					71,150	—		
3	Extra föredragande inom departementet m. m.							10,000	—
4	Provisorisk lönereglering för departemen- tet, <i>förslagsanslag</i>							8,120	—
5	Skrivmaterialier och expenser, ved m. m. för departementet med dess kommando- expedition, <i>förslagsanslag</i>					13,151	—		
6	Tryckningskostnader för departementet med dess kommandoexpedition, <i>förslagsanslag</i>					7,000	—		
	Säger för departementet					108,301	—	18,120	—
B. Arméförvaltningen.									
1	Arméförvaltningen					275,490	—		
2	Skrivmaterialier, expenser och bränsle m. m. för arméförvaltningen, <i>reservationsanslag</i>					30,900	—		
	Säger för arméförvaltningen					306,390	—		
C. Generalitetet, staberna m. m.									
1	Generalitetsstaten					194,020	—		
	Generalstaben:								
2	Fast anställd personal	350,540	—						
3	Stabens övningar, expenser m. m., <i>reserva- tionsanslag</i>	78,175	—			428,715	—		
4	Artilleristaben					21,755	—		
5	Kommendantsstaten					73,408	—		
	Säger för generalitetet, staberna m. m.					717,898	—		

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
D. Undervisningsverken.									
1	Krigshögskolor, <i>reservationsanslag</i>					113,135	—		
2	Ridskolan, <i>reservationsanslag</i>					46,750	—		
3	Skjutskolan för infanteriet och kavalleriet, <i>reservationsanslag</i>					62,250	—		
4	Anordnande av vissa extra kurser vid skjut- skolan för infanteriet och kavalleriet ...							22,100	—
5	Artilleriskjutskolor, <i>reservationsanslag</i>					27,000	—		
6	Krigsskolan, <i>reservationsanslag</i>					137,210	—		
7	Volontärskolor, <i>förslagsanslag</i>					200,000	—		
8	Militärläkares undervisning, <i>reservations- anslag</i>					6,350	—		
Säger för undervisningsverken						592,695	—	22,100	—
E. Avlöning, rekrytering (trupp- förbanden), arvoden m. m.									
1	Avlöning och rekrytering m. m., <i>förslags- anslag</i>					18,301,994	—		
2	Anställnings- och avskedspremier, <i>förslags- anslag</i>					367,200	—		
3	Ökad avlöning för de till tjänställdern äldsta bataljonsläkarna och bataljons- veterinärerna, <i>förslagsanslag</i>					57,283	—		
4	Avlöning till extra bataljonsläkare, <i>förslags- anslag</i>					60,000	—		
5	Extra lönetillägg för år 1915 åt en del be- tjante, <i>förslagsanslag</i>							205	—
6	Ersättning åt vissa löntagare i följd av arméns omorganisation, <i>förslagsanslag</i> , högst					2,584	—		
7	Arméns reservstater, <i>förslagsanslag</i>					85,724	—		
8	Arméns personal över stat, <i>förslagsanslag</i>					120,000	—		
9	Till dagavlöningstillägg åt indelt manskap, <i>förslagsanslag</i>							154,000	—
10	Hyra, expenser m. m. vid truppförbanden, <i>reservationsanslag</i> ..					121,700	—		
11	Landstormen, <i>reservationsanslag</i>					257,970	—		
12	De värnpliktigas avlöning, inskrivning och redovisning m. m., <i>förslagsanslag</i>					6,012,312	—		

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
13	Ersättning för rustning och rotering, <i>förslagsanslag</i>					585,000			
14	Intendenturkåren					708,668	—		
15	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>					102,150	—		
16	Mötesbidrag åt vissa officerare och underofficerare med vederlikar, <i>förslagsanslag</i>							130,988	—
17	Provisoriskt avlöningstillägg åt officerare och underofficerare med vederlikar vid till Boden förlagda truppförband och formationer, <i>förslagsanslag</i>							60,000	—
Säger för avlöning, rekrytering (truppförbanden), arvoden m. m.						26,782,585	—	345,193	—
F. Intendenturen m. m.									
1	Arméns mathållning, <i>förslagsanslag</i>					8,833,885	—		
2	Furagering av arméns hästar, <i>förslagsanslag</i>					3,888,376	—		
3	Arméns munderingsutrustning, <i>reservationsanslag</i>					4,924,922	—		
4	Arméns diverse intendenturbehov, <i>reservationsanslag</i>					853,388	—		
5	Arméns kasernutredning samt ved, ljus och vatten, <i>reservationsanslag</i>					2,097,461	—		
Säger för intendenturen m. m.						20,598,032	—		
G. Inkvarterings-, rese- och traktamentskostnader.									
1	Inkvarteringskostnader, <i>förslagsanslag</i>					1,088,307	—		
2	Inkvarteringsordnande i Stockholm, <i>reservationsanslag</i>					21,450	—		
3	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>					195,000	—		
4	Flyttningshjälp, <i>förslagsanslag</i>					12,000	—		
Säger för inkvarterings-, rese- och traktamentskostnader						1,316,757	—		

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
H. Artilleribehov.									
1	Arméns vapen, ammunition och målskjutningsmateriel samt artilleriets övningar och materiel, <i>reservationsanslag</i>					2,708,850	—		
I. Fortifikationsbehov.									
1	Arméns byggnader, mötesfält och kommandantskapsutgifter samt fortifikationens övningar och materiel, <i>reservationsanslag</i>					1,778,340	—		
2	Till uppförande av kasernetablissemang för femton infanteriregementen							1,744,000	—
3	Till uppförande av intendenturförråd för vissa truppförband m. m.							125,000	—
4	Till fullbordande av befästningsarbetena vid Boden							33,500	—
5	Till anläggning av en elektrisk kraftstation i Boden m. m.							99,000	—
6	Nybyggnadsarbeten för vissa trängkårens trängförråd							78,000	—
7	Inköp av mark för utökning av Järnafältet							768,000	—
Säger för fortifikationsbehov						1,778,340	—	2,847,500	—
J. Övningar.									
1	Arméns fält- och fälttjänstövningar, <i>reservationsanslag</i>					600,000	—		
2	Vinterövningar, <i>reservationsanslag</i>					320,000	—		
3	Till det frivilliga skytteväsendets befrämjande							1,125,000	—
4	Till anordnande av vinterrekrytskolor vid vissa icke kasernerade infanteriregementen, <i>förslagsanslag</i>							240,000	—
5	Till bestridande av kostnaderna för landstormsbefälsutbildning under år 1915, <i>förslagsanslag</i>							425,000	—
6	Särskild ersättning till vissa för undergående av reservbefälsutbildning inkallade värnpliktiga, <i>förslagsanslag</i>							127,000	—
Säger för övningar						920,000	—	1,917,000	—

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
K. Sjukvård.									
1	Garnisonssjukhusen i Stockholm, Å Karlsborg och i Boden, <i>reservationsanslag</i>					112,200	—		
2	Arméns sjuk- och veterinärvård samt hovbeslag m. m., <i>reservationsanslag</i>					416,342	—		
3	Till befrämjande av det frivilliga sjukvårdsväsendet i krig							10,000	—
Säger för sjukvård						528,542	—	10,000	—
L. Stipendier.									
1	Resestipendier åt artilleri- och ingenjör-officerare, <i>reseervationsanslag</i>					7,000	—		
2	Resestipendier åt officerare och intendenttjänstemän, <i>reservationsanslag</i>					15,000	—		
3	Stipendier för fältläkarkåren och veterinärstaten					26,400	—		
4	Resestipendier åt militärläkare, <i>reservationsanslag</i>					2,000	—		
Säger för stipendier						50,400	—		
M. Remontering och hästlega.									
1	Remontering m. m., <i>reservationsanslag</i>					880,069	—		
2	Lega av hästar för truppförbandens övningar, <i>reservationsanslag</i>					882,330	—		
Säger för remontering och hästlega						1,762,399	—		
N. Kostnader enligt § 63 regeringsformen.									
1	Till täckande av under år 1914 förskjutna kostnader enligt § 63 <i>regeringsformen</i>							39,914,886	—

		Ordinarie anslag		Extra anslag		Ordinarie anslag		Extra anslag	
		Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.	Kronor	ö.
O. Diverse.									
1	Till täckande av vissa förskott							209,712	—
2	Understöd åt föreningar och till skrifers utgivande, <i>reservationsanslag</i>					18,000	—		
3	Förbundet »Soldaternas vänner»							10,000	—
4	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>					600,000	—		
5	Åtgärder för civilanställning, <i>förslagsanslag</i>							20,000	—
6	Generalstabens översiktskarta över Sverige							20,000	—
Säger för diverse						618,000	—	259,712	—
Summa						58,789,189	—	45,334,511	—